

Declamationes

Auteur(s) : Quintilien [Pseudo-Quintilien]

Présentation

Titre long *Marci Fabii Quintiliani Calagurritani ex Hispania Declamationes*

Lieu de publications. 1. [Louvain]

Date circa 1480

Les folios

En passant la souris sur une vignette, le titre de l'image apparaît.

44 Fichier(s)

Les mots clés

[Controverse](#)

Les relations du document

Collection Déclamations humanistes en langue originale

[Per studiosos legum duos in lilio tutelares Lovanii acta declamatio](#) est une adaptation de ce document

Précisions sur l'exemplaire

Langue Latin

Source Bodleian Libraries, Bod-inc. Q-018

Format

- 44 p.
- in-8

Localisation du document University of Oxford, Bodleian Libraries

Informations complémentaires

USTC[435368](#)

ContributeurPerona, Blandine (édition scientifique)

ÉditeurBlandine Perona (laboratoire Larsh / IUF) ; EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)

Droits

- Fiche : Blandine Perona (laboratoire Larsh / IUF) ; EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Texte : [Licence CC-BY-NC 4.0](#)

Source de la numérisation[Digital Bodleian](#)

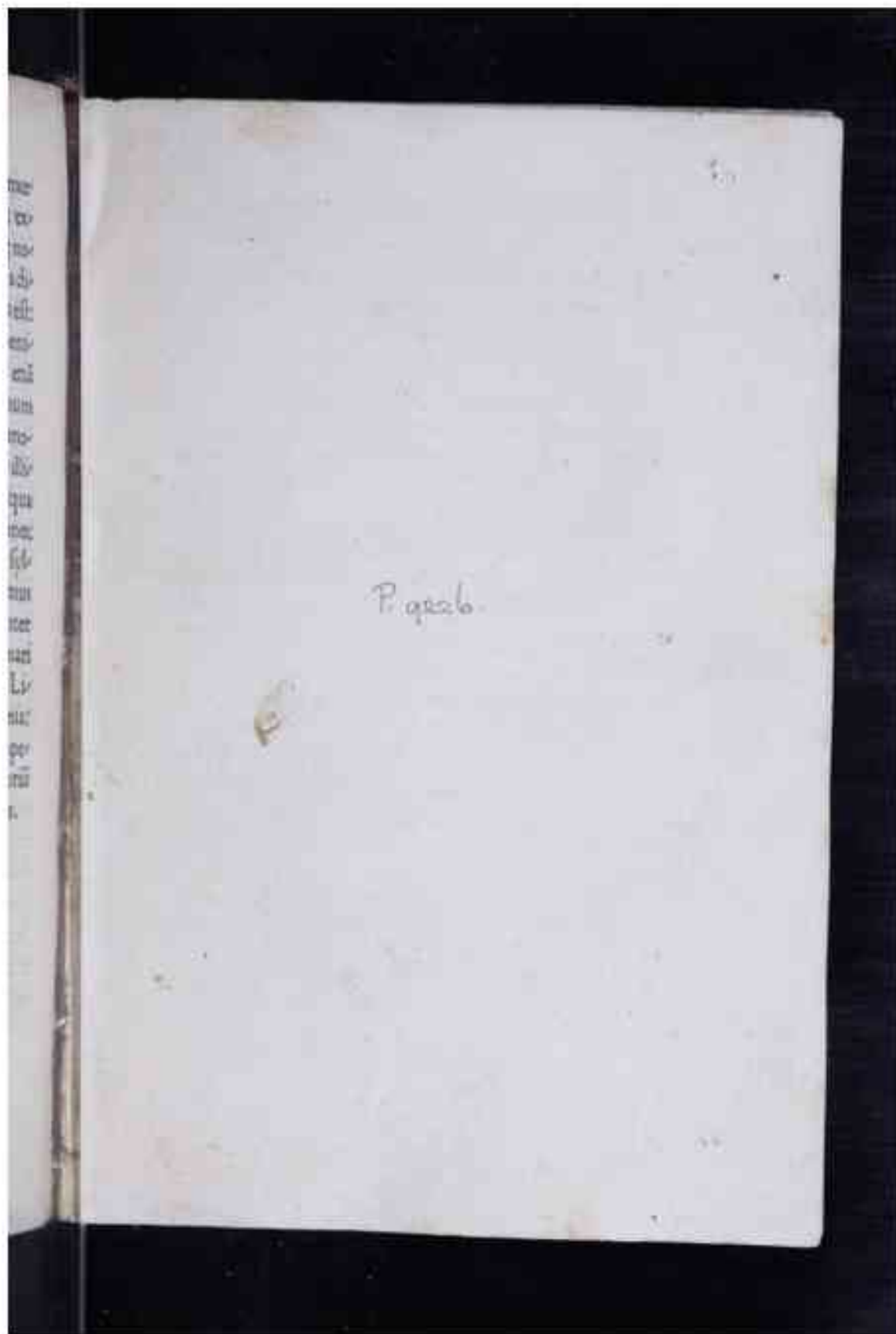
Éléments d'analyse

AnalyseCes *declamationes* contiennent 15 des 19 grandes déclamations attribuées à Quintilien. Leur impression est due à Jean de Westphalie.

Mots-clésControverse

Notice créée par [Blandine Perona](#) Notice créée le 29/11/2023 Dernière modification le 23/09/2024

fol. a1r

Marcus Fabii Quintilianus Calagurritani ex Hispania
Declamationes Incipiunt.

Prima.

X incendio domus adolescens patrem
exulit/ dum matrem reperit et ipsam
et oculos amisit. Induxit ei pater no-
uercam/ Nec se incestu a ceco aspectu pa-
tri insinuat Venenum etiam illi parari
quod iuuenis in sinu haberet. Sibi de

mediam partem promissam ut porrigat Intrauit ad
cecum pater rogat an vera sint Ille negat. Exquerit
repperitque in sinu venenum. Saerit cui comparasset. Ille
tacet. Recedit pater et mutato testamento nouercam
facit heredem. Eadem nocte strepitus in domo fit/ Fa-
milia intrauit/ occisum iuuenem. Nouercam iuxta mor-
tuum dormientem similem Parietem sanguine palmatum
Cecum in lumine cubiculi sui stantem gladium sub pul-
uino eius cruentatum.

Comparent coram senatu/ Nouerca loquitur

Nouerca.

Tror non sentire vos p. c. tantorum malorum
tam euidentes probationes/ pudetque i tanta tur-
ba rerum per se loquentium/ accusantis subire operam.
Non est opus verbis/ si rerum recte ordinem eslametis
Non est ut video/ Non est quod agatur apud vos.
Siquidem actum agitis. Cogitis tamen et minus dicam
quam necesse sit. Quintilianus. Sento iudices pudori
iuuenis pro quo minimū est quod est parricida non
est gratissimū quod contra nouercam absolendus est /
Plurimumque ceco de reuerentia perire virtutem cum in pa-
triciū eius affertur: quicquid alium defenderet inno-
centem. Et ne quid hodiernae sollicitudini prestare

putatis fecit quod est in rebus humanis summum nequam
 ne vel in alto crederet. Sed ad causam venio. Cur ab
 dicatus est filius. Nouerca. Sui i patre perfide agit
 filii nomen tenuit. Quintilianus. Nullo ab incredulis
 incipit. Infinitum est quod fecisset videns si per patriam
 diu cecus facere. Nouerca. Nouercam prius tempta
 me. Quintilianus. Presente vel absente patre. Nouer
 ca. Absente. Quintilianus. Idem etiam faceret eo presen
 te. Ego presens absens est. tu vero insidias parabas
 Nouerca. Ego si dona dabam non insidias. Quintilia
 nus. Mulieris dona insidiosa sunt. Nouerca. Ne ille
 allicebat. patre veniente subtraheret. Quintilianus
 Sed nec venientem videbat. Nouerca. Venientem se ha
 bere negavit. Quintilianus. Siquidem nemo habet quod
 nescienti illatum est. Nouerca. Ceterum spoliari noluit.
 Quintilianus. Sui inmeritum se sciuit. Nouerca. In
 situm reperiit est. Quintilianus. Subtilius nouerca
 quam cecus fuit. Nouerca. Rationem parati dare non pon
 it. Quintilianus. Peccatis premeditate ratio non de
 fuit. Adior cum non dixisse volui. Parricida sum. Ve
 neum qui portat cecus illius est. si excusat. Sed esto
 suum sane sit. Sueso quomodo porrigat. Nouerca. Adibi. p
 misit diuidium ut porrigam. Quintilianus. Sicut secre
 to indices de parricidio priuigium. nouerca loquuntur
 Ita se non putat uterque temptari. Hunc locum istius tra
 sco. Sed per deos immortales. que seruatori patri cum
 veneno ratio. Et incredibile est ut patrem oderit. ve
 neno temptauerit qui ut perderetur patri non potuit.
 Sicut opus est veneno seruasse matronam potuit. Parri
 cidium sic fecisset ut optimus videret filius. Nouer
 ca. Atqui nunc infestum habebat qui sibi nouercam iou
 rit quod in secreta parte abstruxit. Quintilianus. Immo

Cōsilio spūs iuuentis factū est/ ut domus que cecū tā
 tam habebat/ et senem nouo solaretur cōiugio. Cuius
 autē i publico cecus? Huiusq̄ min⁹ offendit q̄ in secre
 to. Sed dono ut cōmotus sit/ Non tñ adeo Hūquid
 infestissimus erit patri qui in locū successit oclorū.
 Houerca. Atqui pro matre potius cecatus ē. Quinti
 lianus. Pater cecitatem p̄stare qui oculos amisit/ dū
 quā pro eo reliquerat repetit. Nihil agis mulier. Faci
 lius est ut occidat patrem a quo sit seruatus/ Omniū
 hic quos miseros fecere virtutes innocētissim⁹ patri
 cidium negant. / anteq̄ pater occideret. Fac tñ velle
 nunq̄ illud elegisset tempus quo non nisi cū nouerca
 reperitur pater / Itud etiam dono suo anteq̄ modo
 per tot domos inauditus peruenisset. Houerca. Jam
 nūc conuenerat. Quintilianus. Esto atqui non uno
 tectū nō duobus ictib⁹ super puluinarē iugulari pote
 rat/ Cuius dormis? Houerca. Semel peractū est. Quin
 tilianus. Sūo sūone extrinsecos tumultus excitauit?
 Tu iuxta quid dormis? Houerca. Sūo actum sit/ que
 re a pariete. Quintilianus. Cui bis igit̄ parietem pal
 met/ tertioq̄ nō dūget/ Sed et vestigia cecū et mulieris
 non cōueniunt. Houerca. Cuius q̄ in limine reperit̄ ē
 Quintilianus. Facie quidē ad plancū versa. Houer
 ca. Non habes quod pro me dicas. Quintilianus.
 Abūde Scis quid primū nocēs abūctis/ Illud unde fa
 cinus peregit/ Edgesta sunt in miserā cecitate venenū
 cruor/ ferrū/ et quicquid nō potest esse negligētie nisi
 nesciētis/ vobis autē notū ē nō debet cec⁹ suspitē ar
 gui: s; dephendi Te vero super dia testamētū mutatū

Secūda declamatio.

(cōuincit.

et fortis optet premiū quod uolet. Lex. Cui
 cām mortis accite nō p̄tenderit i seram isepulc⁹

a }
 3

abiciat. Lex. Parricida culeo obuolutus cū sinea ⁊
 serpente in profuentem abiciatur. Lex.
 Vidē te partu uxoris mathematicū oſoluit ⁊ a
 rōdit virū fortē natiuitū ⁊ parricidā. Cū adoleuiſſe
 q̄ nat⁹ ē bello patrie fortiter fecit. Cūz volūtate mor
 tis i ſenatu recouit. Pater cōtradicit. Vir fortis.
 Pſitus p. c. i. ca cōditōe triſtiſſime fortis ut nec
 morte dign⁹ ſim niſi me parricidā putetis nec p̄
 mio niſi innocentē atq; ludibris miſere ſim neceſſi
 tatis ipſicatis / ut odiū i mei fauorē impetrare a vo
 bis habeā. Cuiſo per oīa q̄ ante hoc tps ordo verita
 tis explicuit / attuliſſe me credatis vrgentiū malep̄ p
 hationē. Adori debeo / q; nō aliter parricidā vico ſe
 pulturā peto / q; p̄mū merui fortiter agēdo. Pater.
 Nec vo veritatis indices ſūdit⁹ inuolutū eē cōſtat /
 atq; ut vel orbicatis dolores incurrā vel filio tene
 gare ſepulturā / patriſ miſeriā filii proteruitatē cēſere
 Proconit quod nō neceſſe ē / pete quod donādū nō ē
 Vir fortis. Donādū eē lex argute / pro oīb⁹ meritiſ
 illud loco p̄mū peto. Pater. Si bene p̄meritiſ mortē
 datis p̄ ſtrano q̄o donalutiſ. Vir fortis. Nō id pe
 to ut mortē donēt ſed legem ſepulture ut ſentāt. Pa
 ter. Illā potius ſentāt q̄ parricidā in profluentē mit
 tit. Vir fortis. Niſi me audierint oēs āmoco iuuenes
 in re publica tepid⁹ ſient. Pater. Niſi te ſeruauerint
 oēs qui mi⁹ egerint deſperati erūt. Vir fortis. Vide
 te quid cōſequit p. c. mea quod p̄bit⁹ probitas ro
 po nō peribit cōp̄obriū ſi ei⁹ ſaluatio ad parricidas
 defluxerit. Pater. Dū mori manſ p̄bitatē ſaluas /
 vū ſenat⁹ quod ſuū ē facit / cōp̄obriū nō icurrit. Vir
 fortis. Verū ne viuere deb⁹ q̄ naſci nō debuit / Cūo
 mea vita dicēda ſit non video membra mea ſuſpecta

babeo meipm timeo / Jā mibi vita mors est. Pater.
 Sic etiā vivendi ē ut p re publica viuas. Vir for
 ti s. Quantū scēdū ut pater etiā suspecto tā gra tū filio
 ab eo quē seruat perimat. Pater. O quāto mai9 ve
 iunens tot patrib9 totiq rei publice gratissim9 i cō
 spectu oīz moriat. Vir fortis. Videte icōmodū si pa
 trē occidero ut fatū iudicat dolore mor9 mibi manū
 imponā / perbit ergo vterq / leu9 ergo p. c. ut sol9 mo
 riar. Pater. Sit sane ergo incōmodū examinatio / si
 moriat ille 7 ego. Sicut mater 7 qd sodales / qd q ille
 fortis ego debilis / Ille iuuenis ego senex / ille futur9
 ego pteritus / Suis poti9 moriat q q fere mortu9
 ē / Suis san9 viuet q per quē oēs viuūt / Suis maio
 ra agit q q maxia egit / nō ea igit seruā9 ē. Vir for
 ti s. Atqui maioritas hoc scelere iplicabit / nō p sagis
 nihil ergas / nisi de trib9 duo pcesserit tertū factū pu
 ta. Pater. Immo i dubiis multa dephendim9 plura
 redphendim9 de futuris nullū certum ē donec accidat.
 Vir fortis. Mathematicus quē fefellit. Celiū qn erra
 uit / Des qn nō expleuit / Pater. Mathematic9 si hō ē
 fallere pōt Celiū nō errat s3 semper nō dephendit / vidi
 ego stellas rutilātes subita nescio q iudia fuscata s
 vidēt9 substrabi / S3 7 quedā i tāto acria spacio in
 currere possunt quedā etiā i ipis hōibus nasci q visū
 turbāt / p deo at ut rīdeā / sime verū via verū vel
 falsum pūsum 7 eortū sit / Si verū nullū pāsiōne
 frustrabit / Si falsum nulla rōe metuet. Rō igit qre
 moriaris ipius etiā iudicio mathematici nō inuenit.

Tertia declamatio.

7 Iheri parētes aut alār aut viciant. Lex. Quidā
 duos habebat / frugi 7 luxuriosuz peregre pfecti
 a pyratis capti sūt / luxurios9 lāguet / ābo de redēp rōe

scribūt/pater dōibus suis vōditis p̄ficiat/audiuit a
 pyratis vnus erit hoc/vtrū manus elige/egrū rede
 mit/qui dū reuerat mortuus ē/ alter ruptis viculis
 reuic/ alimētū poscat/ cōtra dicit. Pater.
 Distimate p. c. iopinātū calamitatis genus filiū
 reuicisse/ viuebā vt viderē/ sperabā vt aleret. Fi
 lius. Audite iudices iudicū expectatōis genus ispe
 ratā hactenus sp̄a sp̄m/ nūq̄o ab eo alēdus eris quē
 pyratis relinq̄ris? Pater. Nō relinq̄t quē aboucere
 neq̄t. Filius. Potuisti sanū recepisse. Pater. Nō po
 tuison ad egrū reuicisse. Filius. Pater q̄ illū magis
 dilexisti. Pater. De duob̄ talibus neutrū magis di
 ligis/ q̄ egrū redimit. Filius. Illū elegisti. Pater. De
 duob̄ liberis digere nō p̄t/ de miseris p̄t. Filius. Tu
 relinquendū iudicasti ille ganis/ ē eē relicū/ Tua mei
 dicitate me vidico/ eius morte nō doleo. Pater. Dec
 me tua impietas absoluit meliorē elegisse ouincat/ Sed
 occasione nō utar/ sola miseria osuluit. Filius. Ille
 tā solutus tā eū pietas redemerat ego viculis ego fa
 me vrgebar. Pater. Sūe pyrata aiebat pater negligē
 ter? In quē pyrata pius erat pater q̄o ageret. Filius
 Nō recep̄to illū dimisisti. Pater. Immo si ego nō ve
 nissen illū remisisset. Filius. D̄ q̄ ap̄ tā cām/ si illū re
 dituro mēme redēpturo reduxisset. Pater. D̄ multo
 ap̄tiorē fortē euadere debilē redimere patrē pascere.
 Filius. Q̄ eū magis dilexeris/ n̄ ouictus p̄bat/ illi
 semper lenis mihi asper extitisti. Pater. Tu frugi il
 le fragilis/ te serio illū misere diligebā/ aliter atq̄ ali
 ter nō magis neq̄ minus. Filius. Suis nō indignet̄
 q̄ fragilis virtuosus q̄ sanus egro postpōntur? Pa
 ter. Suis inde potius indignatur nisi si plus amatur
 Trasci enim q̄ non sic preponatur impatientis est.

hominis qui magis diligitur. Filius. Ipse pyrata
 utrum contulit. Pater. Conditio non nisi dubio recep-
 tori ponitur. Filius. Si dubius esses etiam si non iam
 certus etiam in me belisses. Pater. Fateor quod otiosum
 est p. c. deliberaui etiam languori adieci / sensite eger quid
 essem neutro languente facturus. Filius. Probat quod ir-
 rationabile sit redimi / qui non potuit reduci quod inutile
 mortuus est. Pater. Nequi probat fortuna quod ratio
 nabile esse dum facit restituere / quod utile pater bo-
 micio liber est. Filius. Cur non magis attulisti ut et
 ego redimerer? Pater. Nemo pro liberis plus dedit quam
 quod sibi nil reliquit / fecit quod potui tu reddere quod debes.
 Filius. Ab eo pascendus es pro quo medicus effectus
 es. Pater. Pro duobus precium contraxi / vis scire quod
 pyrata quid pater egerit / duos redemi unum recepi.
 Filius. Ego tibi non tibi debes quod reduci. Pater. Sua
 sisse te putas dimissus es / fecit id meum datum / ambo-
 rum precium mea pietas / a primo negligentes sunt in se-
 cundo / inde remittunt / pascite igitur et meum et lex prece-
 pit. Filius. Pater pascendus est sed bonus. Pater.
 Quid legi improcer / aut pascas aut vinciaris / vach-
 ita pascit qui cogitur / vis patris nomen non corrup-
 ti / Donum patris filius aliat lex malum / Et vis affec-
 tum debes / Si minus servitute / Nullus pater malus
 est cum infelix esse incipit / non potest nec malo patri
 gratia persolui.

Quarta declamatio.

q. Si parentes in calamitate deseruerit insepultus
 abiciatur. Lex. Quidam habebat uxorem et filium /
 captus a pyratibus scripsit de redemptio / uxor fletu ocu-
 los astitit / filius renitente matris vicarius malis rediret / idem

i vinculis decessit. abiectus i mare ⁊ appulsus ad littus
patriā inuentus ē/pater eū sepelire vult mater ꝑhibet.
Pater.

¶ Un diuersissimā ꝑ. c. auribus vris calamitatē af-
ferā/nā ⁊ id doleo qꝫ a pyrata solutus sum ⁊ qꝫ
a filio nimis dilectus super oīa tū adangor qꝫ supre-
mo ꝑhibeor obsequio. Pater. Licet totā uoces seu-
ciā i me fortuna ogresserit nūqꝫ tū id timere potuit ut a
marito remotā lumie priuatā uellet deserere filius de-
lentoribus agā mulier sum/ qꝫ hō sexus paciētia qꝫ ui-
res quod osiliū/Suoo igit ꝑhibitis damnū. Pater.
Nec ut sexualis debilitas uenia facta fulta ē nec mili-
tare nec orare uno etiā loco lenibus officiis addicere
estis. Pater. Sicut qꝫ affectuosa qꝫbusqꝫ mouebar mi-
nimis/spatiēs difficiliter regit. Pater. Recte solus nō
sufficit/ ꝑ. mē uit. Pater. Un ingratus extitit
Tu iudis negabas ego patiebar/ tu cecebas ego ꝑ. te
geba/ tu ipēsam strigebas ego solueba. Pater. Pānia
ē mores osistere qꝫ corrūpere / acqꝫrere qꝫ soluere/ et
etiā acqꝫrēdo captus sum. Pater. Sicut qꝫ ceca dimif-
sa sum/ ē aliud cecitate formidolosius/nōne qꝫ hoc sen-
su priuato ē ceteris oibus leuius ē. Pater. Nāc formi-
dinē rem ꝑ. priuaz osuetudo locis ⁊ fāilia remouebat
uideōi hō damnū reliquoz sensuū voluptates facti-
unt/ ego oibus hīs priuatis litigare cea possunt/ ca-
piti nec uiuere. Pater. Sicut qꝫ anua sola destituta
sum/ nihil hēc natura senectute miserius/ hec eteni nec
amat ullū nec amat ab ullo. Pater. Inuidiosa igit
ē/ a tumori itaqꝫ osolari nō ꝑ. ꝑ. ceuo eundū ē. Pa-
ter. Uide qꝫ nō amauerit piūs ꝑ. absente neglecta suz
oibus sensibus eum preuulit. Pater. Non fuit non
amare non preferre nō id egerit/ ⁊ presentē ⁊ absentē

amisit. Mater. Sicut quod ego rogabam ille scribebat.
 Pater. Nullo modo magis exprimitur affectus quam ira
 visus quam auditus altius imprimat ipsa videt ipsa re
 legitur. Mater. Nec omnia pretereo ad id venio quod ma
 ter relicta est. Pater. Atque pro patre et nil derelictum
 est. Mater. Sicut nonne ego magis contuli? Nonne ant
 ma deo? Nonne nouem mensibus foui? Pater. Atqui ego
 genui tibi commisi meum reddidisti. Mater. Noluit mi
 hi oculos reseruare. Pater. Atqui voluit oculis cario
 rem reddere. Mater. Si eundem erat cur non prius iuit?
 Pater. Sicut derinisti quia locum ignorabat. Mater.
 Cur redemptione non egit? ut ambo redissent. Pater.
 Tibi censum tenuisti seipsum posuit. Mater. Magis ip
 se pro te quam pro me passus est. Pater. Sicut quid i me
 exigit pro te fecit nonne maius mori quam recitari? Mater.
 Vivam non consolatur mortuus non recipiet. Pater. Stul
 ta est cura que spe caret. Ego redire poteram tu sal
 uari non poteras. Mater. Commune obprobrium erat
 hec misera nec maritum habet nec filium. Pater. Hinc
 tale est hic miser nec patronum habet nec matrem? vel si
 habet quo fato pater vitam mater sepulturam auferet.
 Mater. Intellexerunt pyratis proiecerunt noluit in
 tellus non vult eum mare. Pater. Sepelissent eum cer
 te sed inhumanitate secleris diu tellus optabat sed ma
 re tibi reseruabat. Sicut dicitur? Optulit mare matri
 mater mari. Mater. Non a nosco filium. Pater. Im
 mo non ego uxorem. Mater. Non credo meum quia
 non doleo. Pater. Crede et dolebis si hec habet cecitas
 ut non doleat ego cecus sum? at quia non amasti
 non doles. Mater. Nisi amassem non derinisssem.
 Pater. Si amas cur non recipis? si autem cur deri
 nes? Mater.

Adalebā utrūq; q̄ alterū. Pater. Immo neutrum nec
passa es matrem redimi nec filium sepeliri. Pater.
Sicut est p. c. aliud matrem dimittere q̄ non filium
esse. Nemo potest q̄ dimittere q̄ filius eē. Pater. Sane
si alienus est sepeliri debet. Pater. Atqui non adoz
manus. Pater. Sed non nostras prohibebis. Pater.
Suid iuratis iudices? filiorum nouisti leuitatem
nisi aliud vindicatum sit maternitatis peribie pre
cium. Pater. Nonne iudices omnes patres estis om
nes pyrricari potestis? Nisi hec redemptio recta sic
frustra generatis frustra filios habetis / Peribie tott
us uite ratio.

Quinta declamatio.

I. Iherum hominem torqueri non liceat. Lex.
Pauper q̄ diues inimici pauperi erat filius
Nocte quadam pauper cum filio reuertebatur / Inter
fectus est a nolesens. Offert se pauper in tormenta
q̄ sit a diuice interruptus. Diues. ce lege contradicit
Pauper.

I. Entio o iudices casibus meis adertuisse ut nec
dolor vindicari queat nisi scius videar q̄ si ta
lis fuero plurimū calamitatibus meis miserationis
deperire / Vos autem quid non quo raltone vos ego
arguam considerate percussorem filii mei video faci
nus vestrum est non reprehendere si falsum est / faci
nus meum non probare si verum est. Diues. Non du
bito p. c. accusantis fucos vestram prudentiam non
latere. Seuictam dissimulare non potest lenire intēdit
A tibi vero leuius fallaciam eius esse / q̄ factus me
um probare. Pauper. Utrum sic questionibus in
ueniendum est. Diues. Sicut modo scire potes / Ob
scura noc percussoris noticiam abstulit.

Pauper. Tibi vero iunioris electionē auferre nō po-
 tuit. Dives. Intimicū habes ice accusas. Pauper. Fal-
 lens hoīs cui⁹ vnice⁹ occisus ē vnicus ē inimicus. Di-
 ues. Cur nō te pot⁹ q̄ illū. Pauper. Ve i illo utrūq̄
 perimeres. Itēq̄ ille occis⁹ ē vt viderē. Ille fortior
 Ille q̄ in morte mea aliq̄ egisset. Dives. Cur nō am-
 bos. Pauper. S; defēdi nō poteras. Dives. Cui⁹ me
 cū i actu stetit. Pauper. facinus sic disposuisti ne ab
 alto cognosci poss; . Dives. Cui⁹ testes adhibes. Pau-
 per. In has āgustias fact⁹ struxisti vt soli adessent
 q̄ agerent ⁊ cui nō crederet. Fortuna etiā mibi tā soci-
 os adomit q̄ seruos. Ille mibi p̄ utroq̄ erat. Pro so-
 cis sanguis hic. Pro seruis tormēta stēt. Dives. Hoc
 aut̄ pbatis⁹ genus iter liberos iniquum ē. Pauper.
 Nullū videri debet iquū quod ē vnice⁹. Dives. Proch-
 fide hoīm iudices attēdite cur nō id pot⁹ egisset per
 aliū. Pauper. Cui⁹q̄ mādāt magnā sceleris volupta-
 tē amittit duo crudelitissima iūxisti vt ⁊ tu faceres ⁊
 ego viderē. Dives. Cur nō adiuuisti cur nō percussorē
 iuastisti. Pauper. Hoc vel feci vel serui possūt. vultus
 iuadā iudices q̄ iteri labentē excipiet. Dives. cur sal-
 tē nō clamasti. Pauper. Cui⁹ hū⁹ abest ei vocē adesse
 q̄rit⁹. Filii corā prē occidere secretū ē tormētis at pu-
 blicū fiet. Dives. Libertatis respectu tormēta nō recu-
 pio. Pauper. Immo no ostēditē trepidatōe q; torq̄ri
 nō vis. S; tāta ē dec pietas. Dives. Adalo te vita
 frui. Pauper. Certe. S; vt nrō magis dolore fruaris
 Nō enim potes magis torqueri q̄ tormenta negare.
 Dives. Misereari debetis iudices corporis sponte per-
 euntis. Pauper. Anime potius misereantur corpori
 non parcant. Dives. Adeo composuit adeo animum
 firmant tormentis non diffidit.

Pauper. Nemine in tormentis comitat' animus. In
 questionibus tantu' corpora sum'. Dives. Adeo du-
 rus est ut no' leuat'. Pauper. No' tu' adeo durus ut no'
 moriatur. Dives. Atqui liberu' homine' torqueri non
 liceat legon' audite. Pauper. Hoc eius resp'dsum e' Cu-
 ius tormenta poseunt'. Hoc tu' est ut nemo liber tor-
 queat' inuitus. Dives. Nunquid lex corrupenda est?
 Pauper. At sane intelligenda. Sui a seruis nos fecer-
 nit impatientie cu' nolentia succurrit. Dimittit' benefici-
 orum est natura ut no' sit necessitas. Suiquid bonos
 est desinit esse si cogas. Dives. Ita ne dices alie leges
 rigide ⁊ constantes erunt/hec sola ad placitu'. Pauper.
 Sive vero omnes. Ceco ratione permittit' no' coegit. Se-
 dem vindicare permittit' no' precepit. Nescis improbe
 nescis penelauis est ultione' perire q' potestate'. Ser-
 uitas genus est coacta libertas. Vis scire quid lex
 ista promiserit. No' exigo ut torquearis. Dives. No'
 est mirum p. e. si mauult' mori q' uiuere ⁊ seruis ma-
 uult' q' liber e'. Pauper. O praua libertas ex qua ori-
 tur occidendi facultas. Ego uero vindicari malo no'
 mori. Dives. Torqueri non debet qui tormeta exigit.
 Pauper. Suid iterest an exigam an recusom? Breui de-
 ru' fatebor inuitus. No' debet postulans no' torqueri
 s' tormentu' duplicari sed cui no' credi sed obici tu ip-
 se postulasti. Dives. Intelligite p. e. intelligite. Si huius
 postulandi cesseritis per idio ditionu' discretio peribit
 legis obseruatio uertitur in exactione' permissio i te
 prauatione' legis determinatio in seruitute' libertas.
 Pauper. No' minus adesse iudices. Si enim huius pro-
 teruitati nequiescitis uertitur in neglectu' patris uene-
 ratio. Et tormeta salua sit iustitia. Plus est de quo
 queritur q' quo querendu' est. Ia' tadem infirmitate'

meam vobis allego / Si vocem in ecula ignibus ami-
sero tñ vidi - Si vndiq; collectus dolor acciderit ta-
men vidi-

Sexta declamatio-

m Ale tractationis fit actio Genini egrotare cepe-
runt / Consulti medici dixerunt eundem esse lan-
guorem desperantibus reliquis promisit vnus alterū
sanaturū si alterius vitata inspexisset / Sanato vno
accusat pater ab uxore male tractationis-

¶ Pater-

Vanis iudices plurimū infelicissime matris ad-
uersitas miserationis abstulerit q; ex duobus li-
bertis pari desperatione languentib; alter euasit / q; ple-
riq; maximū dolore; prima fronte tractantibus vice
at auditas gaudiorū / vt modo ad totius orbitatis
retacta patientiā tam nō sit vni; salute cōtenta - Nō
possimus tñ affectibus nostris hanc tristissime cala-
mitatis mēsurā allegare que ex ipsa sue solationis cō-
ditione descendit / Filiū itaq; a patre q; medico quē
cōmissi requiro - ¶ Pater - Licet doloris quantitas p. c.
absoluit me recte fecerat magisq; plāgenōū q; respō-
denōū erat / De quō tamen vel negligenter vel inhū-
ane actū putatis impatientie muliebri mos agendus ē
¶ Cecoq; primū audiat quia cōm liberorū rationē nō
debeo - ¶ Pater - Sive plus prebet anime q; sanguinis
particeps erit tantū doloris - ¶ Pater - De vnus sana-
retur alter interit - ¶ Pater - De vnus euasit ita alter
euasisset - ¶ Pater - Considera utrūq; periturū gaudetis
alterū esse retentum - ¶ Pater - Vide de duobus neutrū
perisse nisi occisum - ¶ Pater - Ingratissima omnū mu-
lierū non quereretur si nō iste euaserit - ¶ Pater - In sa-
nissimū patrem omnū desperare de vtroq; nō potes

dum vnus sanatus ē. Pater. Inimice impetite qui egro
 dolore cōfundit. Mater. Suisquis sibi rem magnā
 fecisse videt a dolore explicat. Pater. Vnus nō occi-
 det neuterq; nō moriatur. Mater. Duos occidit cui⁹
 vter occideretur nō interfuit. Pater. Adici mori-
 rū turabant. Mater. Ipa desperatione debuisse creuis-
 se caritas. Pater. Orbitatis ipacientia confusus fui.
 Mater. Tandem interfecisses. Pater. Nō hui⁹ vitā me
 seruau. Mater. Forsan ad illi⁹ moriez satis erat or-
 bum q̄ parricidā esse. Pater. Nō ē parricidū nisi ex
 affectu. Mater. Certe etiā si periturū degisses sanan-
 dum. Pater. In mortuis viuoz sanitas querēda est.
 Mater. Sanitati⁹ rō occidit si medicina tantūde⁹ su-
 mit. Pater. Nō degi sed vter interesse negau. Mater.
 Hoc phat sic sic si euadat vter vterq;. Pater. Fate-
 or p. c. diu deliberaui nō statim cessi. Mater. Dū deli-
 berabas dū retractabas in vtroq; parricidū peccas.
 Pater. Satis facerem dixit sanabo. Mater. Dixerat
 occidā. Pater. Nōne magnū est sanare filiū? Mater.
 Nōne manus occidere aliū manus egrū. Pater. Salua
 est pietas vt quicquid fit pro vita fit. Mater. Ma-
 xima ipietas occidere filiū pro hoīe quem nō putas
 euasur. Pater. Cui credens ē eger nisi medicas. Ma-
 ter. Atqui ipi desperabāt. Pater. Sperauit vn⁹ credi-
 di. Mater. Sub⁹ verbis. Pater. Cām ignoro ex in-
 specto remediū scio. Mater. O fallacissimū oim mor-
 taliū dicit se quod nescit scire. Pater. Caput deposuit
 Mater. Nemo nisi tur⁹ promittere quod expertū iri
 nō debet. Pater. Idem ē languor. Mater. Sui nescit
 quod genus nescit an idem. Pater. Similimi. Mater.
 Tam discreti. Pater. Simul orti. Mater. Multū celli
 interlapsum ē. Pater. Simul lāguerūt. Mater. Simul

eiaderent. Alter fratru occidendus. Sed tu me cur
occidis? Medicus. Ut sanitatis causam inueniam.
Pater. Non ut inueniam cur non debeam/cur aperta
Medicus. Ut inquiram. Pater. Si statim morit' nō
acquiris/si durat sanari poterat/ Quis aut p-c-acq
rendi modus in visceru tractione leuissimū ē q mor
tuus est. Medicus. Pectū solui unū sanauī. Pater
Pater q vnus occisus sit q aut per te sanat' fuerit
nunq' cōstare poterit / Insuper q totius doloris cu
mulus q tam desolati facti onus est inuenta ⁊ vita
lesa est eo q fratris morte notata est / Adaluissee ip
se q' viuere languere mori.

Declamatio septima.

a Abdicare ⁊ recusare liceat lex diues ⁊ pauper
odiosi/fili eoz duo dilecti sibi inuicem fuere
Pofcit legatio diuitem vadit filius pyriticatur/ref
cribit moratur pater/amicus vadit venditq' reperit
gladiature paratum/sibit/mortuar/redemptus recit
Patrem defuncti alit abdicatur.

Filius.

1. Jcet iudices me nemo miserior extiterit preter
unū quem ⁊ ego misorum feci nūq' tamen banc
miseriam timere potui ne post redemptū per alienas
man' filii patri misericordia despliceret. Pater. Pa
tres c-hoc inimicitiarū genus ita implicuerit fili' ut
ocui mei formam nunq' obliuiscit sineret non tamē in
eo angustie genus detruoi me posse putabam ut ipm
inimicū pascere cogerer et mihi quidem misericordia
nō despliceret non error placet. Filius. Quid igitur
abdicas? Pater. Inimici filium dilexisti. Filius. Nō
dilexi filiū sed amicū. Pater. Nō desinit eē filius qā
amicus debuerat desinere fore amicus quia talis est.

b

Filius. Ego diligenter odisse non poteram / Cum nec tu
 pauperem si te amasset odisse poteras. Pater. Impo-
 tentissimum me fecisti nemo cum illo stat quem filius de-
 serit. Filius. Admemento pater pro quo tot pericula sub-
 lerim non dicis desertum esse. Pater. Adhuc unum aufe-
 rebas illi duo dabas. Filius. Sic tibi unum auferebas
 ut duos darem / sic illi duos dabam ut neutrum in te
 haberet. Pater. Sui solus est habereq; hostes mortiq;
 aroictus est. Filius. Vide quod solus sit pro quo filius
 morti perexit. Pater. Nunquid poteras et illum odisse et
 filium amare / ille tibi mortem parabat tu ei amorem.
 Filius. Suius patri mortem parat qui filio vitam prestat.
 Pro dilectis vincit qui abeuntem non retinuit. Pater.
 Suium retinere non potuit abire dimisit. Filius. Atqui
 corripuisse potuisset. Pater. Rogas ut inimicum meum
 pascam? Filius. Rogo ut illum pascas qui pro te ere-
 nus factus est qui abeuntem filio facultatem totam com-
 misit. Pater. Rogas ut odientem me nec te diligenter
 amem? Filius. Vis scire quid tu quid ve ego debeam
 pro te egenus pro me orbus factus est non potes non
 amare illum pro quo sibi nil retinuit. Pater. Hocem
 tem pro filio amabit filius unum pro patre odit.
 Filius. Pro tempore pro te / ergo enim pro te sibi ille pro
 me recipitur ergo actus in te. Pater. Tu laudem
 tuam examinas non meum obprobrium. Filius. Non serua-
 tori enim meo nil dare possum tu nulli quam immerito.
 Pater. Ingrato seruiam. Filius. Nunquam prestatori in-
 gratus fuit qui sibi nihil prestare potuit. Pater. Ad-
 teasti utilitati nostre quod perodosos tibi vita ser-
 uata est. Filius. Accumulasti inhumanitati tue quod fi-
 lio malus carere quam odio. Pater. Sui poterat tam con-
 stanter odisse non poterat inimicum illius amare.

Filius. Sui poterte filiū amoria oblidere dare nō poterit quos sic emit nō amare. Pater. Si durasses ego venissem. Filius. Si eq amasses nō sic lētus fuisses. Pater. Tuūpe subisses forsitā euasisses. Filius. Fortior me interfecit. Pater. Fateor tamen voluisse sed dicebat unū interesse verū mortis vicariū mallē aut comitē. Nemo unq̄ pmissione magis rogauit. Sed 7 in ipō discrimine oīa vulnera eque tulit hoc unū moritur q̄ amicū nō vi debet amplius. Postremo mihi patrē reliquit ego nō alam viderint p. c. Ego redemptōnis mee precū peto. Si impetro nō fecit pater quicq̄ debuit. Si min⁹ nō intelligo quō a parricidio se soluerit. Sed nec ego me a debito nisi 7 ad mortē reuertar.

Declamatio cetaua.

m Ale tractationis sic actio. Suetam defunctū filiū nocte videbat marito indicauit. Ille mago archibito sepulchrū incātauit maritū male tractationis accusat mater. Pater.

n Noua p. c. calamitatis differētia taz pro filio q̄ p̄ matre in maritū male tractationis lacrimas effundo. Pater. Vere noua iudices differētia. Tibi enī a calamitate distātius q̄ calamitatis absoluto. Sae autē cōqueritur tam fictū q̄ muliebri argumentū est. Pater. Nunq̄ fictum fuit quod clamauit calamitas. Pater. Si q̄d matri de morte filii dolendū erat ad sepulchrū pon⁹ flendū ēēt. Pater. Mō mibi pater q̄ urna abstulit uehementē filiū ab urna obli gavit. Pater. A me q̄rit qd̄ obussit. Pater. Dōi ignes ooi rogam donec exciperetur tenui. Rediit. Im pedisti. Pater. Si impeditorem quertis mortem accusa. Pater. Adors multū reddidit tu totū abstulisti.

Pater. Sive quis post mortem meretur doloris est re
 nouatio. Mater. Nō potest de reuictu dolere qui se de
 morte nō potuit cōsolari. Pater. Si meū repetis defū
 ctus ē. Si aliū nō habui. Mater. Nō a deo defunctus ē
 q̄ redire qui cōsolat qui horas seruat venire gaudet
 redire promittat. Pater. Inauditū cōtingens postu
 lat. Mater. Si magnū ē quāto rariū tāto maius. Pa
 ter. Nihil deterius q̄ die sperare nocte falli utrunq̄
 tempus amittit. Mater. Nihil iocundius q̄ die desi
 derare nocte frui. Pater. Omnes matres in inuidiaz
 ducit qui quiesc̄ ad eas ab urna redire arguit. Ma
 ter. Ille sine inuideant dum ego inuidia soluar. Pa
 ter. Ita nascimur ut moriamur. Mater. Frustra na
 scitur qui eterno moritur. Pater. Infinitus erit luc
 tus qui nullū finem collegit. Mater. Paruus erit do
 lor qui medietatem recipit. Pater. Cui de filio magis
 crecolū q̄ patri. Mater. Sive magis sollicitat magis
 nequit. Pater. Si venisset equidē vidissim. Mater
 Si nō vidisti nescis utrū venerit an nō. Pater. Cur
 ad me nō venit. Mater. Affectū matris moriens nota
 verat grām retulit illi primū redire cui crep̄ ē. Solue
 ventet etiā ad te. Pater. Cur nō i die. Mater. Cur stel
 la i die nō refulget lux i luce nō discernit. Pater. Cur
 prima nō venit nocte. Mater. Infelix tenui ne resur
 geret. Pater. Inanis persuasio ex cogitatōibz orta
 erat. Mater. Nobis orietur videri possit. Pater. Ma
 ternos territabat inq̄tādo somnos. Mater. O pater
 ni affectus exiciū filii videre timuit. Pater. Ego etiā
 equidē perdidit. Mater. Ex quo perdidisti desiderasti
 nūq̄ ut videre. Pater. Somniū ē qd̄ queris. Mater
 Esto d̄c̄q̄ ad miserrimos pertinet eo crudelis eripit quo
 min⁹ ē. Pater. Nō est tm̄ ut hic tractandū sit. Mater

Si eque dolores quantum esset sentire / vis audire quod
 sentire non potes / nihil de filio nisi diem perdidisti ve
 nientem non lugebam. Pater. Contra naturam ageris de
 functum redire cupis. Pater. Sicut / cuius ars contra
 naturam constat an matris an magi. Pater. Ut me sol
 uam aut nihil est animi nobis a morte relictum aut ip
 sa mors nihil. Pater. Sicut / philosophia euacuata est
 Num anima immortalis est / Non potest esse corpo
 rea quia corpus fabricatum est. Pater. Esto immor
 talis est includi ergo non potest. Pater. Cur igitur ma
 gis accitus est. Pater. Sicut / vinculo inclusus est ubi
 cathena ubi moles. Pater. Sicut / magis euocandus
 erat carmine quo solo teneri potest quicquid per se in
 telligitur. Scis quid fecisti senissime omnium parricidiorum
 maximum / illum abstulisti qui mori non poterat /
 Tibi nulla spes nisi apud magum relicta est / solus animam
 euocare poterit qui includere potuit. Pater. Labo
 riose inclusus est. Pater. Venire iustitiam tanto facilius
 euocabitur / dimitte / satis euocari debet / execrabilis eris si
 libentius ad ligandum muneraris.

Declamatio nona.

¶ Roditor moriatur / Calumniator non animus ni
 si educitur / Pauper et diues inimici / utriusque tamen
 liberi / Bellum incitavit ciuitati / diues dux factus in ca
 stris profectus est / Rumor ortus ab eo propter rem pu
 blicam / processit pauper in contumeliam / accusauit diui
 tem proditoris / absente eo liberi a populo lapidari
 sunt / diues a bello victor reuersus / filios pauperis ad
 supplicium perit / Offert se pauper / Contradicte diues.

Diues.

¶ Unquid id expectarum indices ut de inimici spli
 cio quereret nec posse ab ultione dubitari quod mihi tam

liberti dolens ciuitas deberet. Pauper. Sed nec ego p-
 c-a senatu tam consultiſſimo expecto ut quod a tota ciuita-
 te perpetratum est in ſingulari et imbecillimum caput retor-
 queat. Diues. Proditus me inimicus notauit. Pau-
 per. Rumor fuit. Diues. Atque tu rumoris caput. Pau-
 per. Mihi tam facile non crederet. Diues. Nihil tam est ca-
 pax calamitatum quam bellum. Pauper. Nunquam mihi nisi iter
 alios loqui ſilere ut licuit nunquam quod rebus carere ver-
 bis carere debeo. Diues. Rumorem creasti adultum in
 contentione detulisti calumniae es. Pauper. Esto ac-
 cuso adhuc intereris quid scio labore mortis perterri-
 to es. Tu autem vitasti. Diues. Si id interissem libera-
 non reliquissim. Pauper. Talionem subito mortem non
 vitabo. Diues. Non erit eadem lex erroris auti. Pauper
 Nihil aliud nisi mortem tuam articulauit. Diues. Vultis
 scire iudices accusauit me eo tempore quo non poteram omnia
 tua occidi. Pauper. Legem suam ciuitas obuiantis im-
 patientiam excedet. Diues. Explicata est legis inuidia cum
 quis patitur quod fecit. Pauper. Cui nunquam patri pro-
 hibitum est pro liberis mori. Diues. At tu mihi idem pro-
 hibuisti. Pauper. Nullus dolor morte maior est hanc of-
 fero. Diues. Parum dolet quod quod patitur ignoscit inoce-
 tia opus est ut miserum dolor faciat. Pauper. Si leges con-
 tennende sunt ea simul auferatis que male miseris pe-
 nam parat. Diues. Proch pudor is lege nominat quod
 immanitate sceleris legem damnauit. Pauper. Et nam
 seruande ea seruet ut nocens puniat. Diues. Nulla
 pena est nisi inuito. Infinita dabitur sceleribus auda-
 ciam si nocenti pene prestatum arbitrium. Pauper. Nihil
 inimico amplius quam quod ipse ferre non possis. Diues. Atque
 ego scilicet mortem opto liberis carere non possim. Pau-
 per. Ego ne tuos abstuli. Diues. Audi ciuitas in te crimine

causti
 perfici
 nulli
 de tim
 et lex
 quibus
 omnia
 com
 Duce
 ma et
 tu no
 rebus
 paup
 et rum
 agit
 sine
 tuas
 do vo
 Pauc
 natus
 pater
 vliber
 cum
 ben pe
 ut ego
 beris
 pugno
 Plur
 ut plur
 framm
 sine me
 ut oc

transfert / scis qd egerit liberos ad mortē ciuitatē ad
 perfidiā me ad proditionē coegit. Pauper. Hūc rādeo
 nullū publicū cē p̄t / oē cōe persuadētis ē / nūq̄o perbi
 bēt innocētes. Diues. Sūto horretis iudices nūq̄o me
 os lex reperit innocētes. Pauper. Adserimini iudices
 quicūq̄ liberos habetis / miseremini meorū. Diues. Quā
 cūus ē iudices p̄teritaz mortū minorē esse miserati
 onem. Pauper. Nō video quō oblit filius odiū patris
 Diues. Multo minus video: q̄ oblit meus amor pa
 tris. Adite iudices audite necē puerorū / quid fecit / me
 rito reipublicā proditor / factū esto / tam diu ciuitas
 defuncta est / aduoc autoritatis est domus plena est.
 Pauper. Resipio inimicū obtulerā mali caput tabā /
 ni rectius tenes illos habe. Diues. Fateor p̄c qui
 agāt / si illos hausero hic de paritate gaudēbit / si istū
 illi de orbitate mea tumescūt. Pauper. Intelligite iu
 dices diuitis insolentiam nec rōi nec volūtati cedite
 Ab utroq̄ iniuste decedite qui utrūq̄ colligit. Diues.
 Immo nequissime utrūq̄ rōe obtineo. Cōstet licz na
 merus / Sūto forma genus probitas super his bonz
 pater pro his dibus cadet ⁊ pater / non p̄t illis solis
 ⁊ liberi ⁊ pater ⁊ ciuitas faciari. Pauper. In vnā no
 xam due vindicte nō cōueniūt. Diues. Pro liberis li
 beri pro patre pater talionem subeat. Pauper. Sic fa
 ne ego illos ad mortem paro. Diues. Absit nec oscula
 beris nec salutabis q̄ nec mihi id licuit. Pauper. Nō
 pugno ventant ⁊ simul moriemur. Diues. Adinime /
 Hūquid mei vno perierūt icu / nihil est crudeli⁹ mor
 te plurali. Pauper. Non fugio ⁊ ego ⁊ illi populum
 feramus. Notes amplius. Diues. Sed nec sic quia mi
 serie mors finis / Jam deficio patres c. nec utroq̄ sa
 nor occisus liberis nil tolebit nisi vixerit. Adin⁹ etiā
 b ƒ

me si vixerit / relinquo vobis iniuriā cuius vindicta
nec preteriri debet nec inueniri potest.

Declamatio decima.

c. Vm ciuitas fame laboraret misit ad frumēta
legatū p̄stituta die in qua rediret / profectus ciui-
tes ad alterā ciuitatem delatis duplo vendidit / du-
plūq; frumenti cōparauit / Illo morate / corporib; su-
is passi sunt / reuersi ad p̄stitutā diē rēpublice accu-

Aliquis pro ciuitate. (fat

Vānis indices innumerabiles indignatōis cause
me strāgulent / q; nec dicere dāta possum nec gre-
ges doloꝝ prorūpentū in singulis differre / ille tñ me
p̄occupat q; de vindicta delatōe orit̄. Legatus. Licet
p. c. nō diffidam innocentia rōe absoluere tñ ito postu-
latū habeo ne incōmodi examinatio iudiciū sincerita-
tē alliciat / pactū nō casum spectate / Itaq; ad primū
p. c. obtestor ne nisi iure in irā p̄moueamini. Aliq; .
Prochp̄utor nō nisi iuste irasconur q; ostra ius vixi-
m; . Legatus. Quisq; sine rōe dānabit. Aliq; . Rōnem
q;rit q; oēs irōnabiles fecit reddā ne qd mibi abstulit
sū? Legatus. Q; libēs legationē subit p̄ntar. Aliquis
Atq; multi se offerēbāt sol; te cito reuersurū p̄mitte-
bas. Legatus. Legatū me fecisti reddo. Aliq; . Q; nimis
iniuriā legationē si te a fame dimisit vt per te fame pe-
ririt. Legatus. Pro frumēto illud habeo. Aliq; . At ego
populū n̄ habeo. Legatus. Magis nocēs ero q; attulit
Aliq; . Cur te magis penitētes fecisti / potui beri nō co-
meoisse. Legatus. Nō quisq; irascit q; duplū recipit.
Aliquis. Maluissim recepisse citius dimidiū / Callidior
negociator perire rem publicā locupletē mauult /
Cur autē non quadruplo? Legatus. Non potui. Ali-
quis. Et ad nos aduouisses / quintuplo vendidisses

315
les
de
un
e
in
lego
ma
pu
reput
eōq;
vult
u
inquit
me
p
duplo
n
encl
caus
Cur
ad
ne
p̄re
vixi
tū
se
ne
mi
Legat
cū
mem
Papes
ne
pot
Alit
tū
ent
es
nū
Legat
quāq;
duplo
volum
Legat
re
anc

Nō tam care imp̄ta q̄ expectata ē/ atqui nos antecet
 sus cederamus. Legatus. Ergo ego male gessi legatio
 non ⁊ fateor. Aliquis. Cautē leſionem reipublice
 in legem malegeſte legatōnis deſectis/ nūquid ſi lega
 tus fuiſti ideo rei quā tractas materia perit/ leſioneꝝ
 reipublice cognoſce. Legatus. Si quidē ex me ē/ Sed
 nūq̄ mea culpa famēs cepit. Aliq̄s. Sed titubātē ſtra
 uiſti vulneratū ingulaſti. Legatus. Famēs fortune ē
 impuranda. Aliq̄s. Recte prima illi vltia tibi. Lega
 tus. Rediit ac̄ nō potui. Aliquis. Dis emiſti ſemel
 duplo vēdidisti nō fuit bec cito. Legatus. Tempeſta
 te ductus ſum. Aliquis. Quē tempeſtatē tibi ſubortam/
 onuſtum ad famē tuſte exoneratū ad habundantiā
 Cur aut̄ eadē ad nos aliq̄ nō appulit? Legat⁹. Nō vē
 tis q̄re. Aliq̄s. Recte q̄dī nauē fregiſti/ i fune rupiſti i
 vēto ſcidiſti i tritico excuſiſti veteri. Legat⁹. Sꝫ reſti
 tuta ſunt certe. Aliquis. Sꝫ deos teſtor cur nō diuer
 tis/ nūquid difficult⁹ dimitteꝝ triticū q̄ apud famē ē
 Legatus. Tēpeſtas i vnū agebat agulū. Aliquis. Tu
 cū tempeſtate i proximū locū naufragare. Legatus.
 Rupes vndiq̄ naufragiū ſoliti verabāt. Aliquis. Sa
 ne portū itra ſꝫ repugna. Legatus. Pacē p̄mittebāt
 Aliquis. Cur ſalē nō ipartiſti. Legatus. Volebāt to
 tū emere nolebāt partē gratis accipere. Fameticus
 es nihil ē. Aliq̄s. Tu vero noſtrū q̄s auſ⁹ es vēdere
 Legat⁹. Fame laborabāt timui ne raperēt. Aliq̄s. Ne
 quaſq̄/ Sui enī quātū vult vēdit ſc̄ nō vendere/ Sui
 duplo em̄te nō feſtinat rapere. Legat⁹. Ego certe diu
 volui. Aliquis. Et nos diu periuim⁹ ⁊ cancel voluiſti
 Legatus. Jam rapere ſuſurrabant. Aliquis. Tu pate
 re aut illi nobis aliquid relinquerent aut

tu nobis iniurias retulisses / Cuius ad illud venisse
 mus q̄ tu cum illo reuisti. Legatus. Nō equa erac
 nobis cum illis pugna. Aliquis. At salte erat bene mo
 ri. Legatus. Nō succurreret p. c. q̄ ad diē veni? Aliq̄
 Hac gie rōe moratus es / Huncō erat / si ultra con
 pus stēssēs ira mans tibi profecisset / cur nobis in
 fra tempus obsequium eius prodesse nō poterit. Le
 gatus. Hunc mibi diez dedisti. Aliquis. Terte in bec
 verba / Fame laboramus salutem publicā vobis om
 nium rerum / nāugas diem / Festina nisi ad illū diem
 nihil agis / Tu expectas nos perimus. Legatus. Igno
 rabam cladem. Aliquis. Non potes cū fame grauata
 ciuitatem p̄nunciaueris / Tu illā pascis nos nostris
 vestimur / Nō habitabant vna pudor ⁊ fames / feras
 feritate excedimus vnicuiq̄ sua ymago sancta ē / pri
 mo nihil derogāt nisi totam in sepulturā / deinde vene
 ficium expectare du; mortuir adhuc negas rompubli
 cam esse lesam / recte lesa est quia piusq̄ lesa est / Non
 est res publica quia iam nō est res. Legatus. Nōhuc
 nō pauci restant. Aliquis. Considera quales aut exā
 guis aut sanis ē / Dēs gētes nobis imprecatur aut nō
 credunt / vltima erat defensio quā hic aufert / videba
 mus eius opera impulsi si hic innocēs ē nostra culpa
 ē. Legatus. Fateor mori merui occidite. Aliquis. At
 hoc mibi optau. Legat⁹. Lamate. Aliquis. At hoc me
 sa feci. Legat⁹. Nōuis reperi aut absoluite. Aliquis
 Quid iudices agā nescio nec viuere debet nec ad mor
 ⁊ Declamatio. xi. (tē satis bon⁹ ē.
 o Amni iniuria dati sic actio / pauper ⁊ diues vi
 ani erant / diuiti in orto flores / pauperi apes
 Guectus est diues pauperi flores decerpi denūctat ut
 apes transferat / Illo non transferente flores

suos veneno spargit apes pereūt/ accusat' diues dam-
ni iniuria illati.

Pauper.

i D primū iudices deprecor ne tetosum vobis vi-
deat' q' dicitē pauper ago/ nō enī viuēdi cām
video si cū habem' aliqd migrādū ē cū perdidim' ta-
cēdū/ apes mibi diues abstulit. Diues. Nat rōe a vo-
bis obtinere habeo p. c. ne miseria accusatoris aios /
iudiciū flectere habeat ne fortunaz fiat examinatio/
rem nō boiem spectare oportet / quod a me exigit fa-
me perire potuit. Pauper. Atqut adhuc alucaria refer-
ta sunt. Diues. Hyeme afflicte fuerūt. Pauper. Illaz
iā trāsierant vere interfecte sunt. Diues. A morbo repē-
tino iuase sunt. Pauper. Nempe cū enī existēt i orto
tuo mors eis parata ē/ tu flores tinxeras. Diues. Nō
ne mibi licite flores meos ad libitū tractare? Pauper
Sane si qui dē libitū sine iniuria sic dāni aut iniuriosi sic
actio. Diues. Atq' hoc dānū dignitate iudiciū min' ē
Pauper. Nē ablatū magnū ē quo ablatū min' ē. Di-
ues. Vindicare flores meos nō licuit. Pauper. Quis
neget apes vindicādas lege si flores veneno. Diues.
Dānū tuū oppōis/ meū audire nō vis flores corrū-
pēt. Pauper. Quasi tu illos ad veritatē seruares /
nō p't cē flos' nō nou'. Diues. Seruare nō possum.
Corrūpti nolo. Pauper. Suta corruptela ipatētis ē
nūqd ideo atq' arefat atq' decidit. Nōne ego tibi fa-
uorum primitias offerēbam? Diues. Immo tu quod
abstuleras reddēbas ego quod amiseram recipēbam.
Nolo autē vt recipiā amittere malo vindicare. Pau-
per. Nōne ne abrupte? Nonne prius demonstrari q' ca-
lūniari debuit? Diues. Ut trāsferres denūciaui. Pauper
Nō ego p. c. ad diuitē/ s; diues ad apes meas accessit

Sūo transferrem tu totam occupasti vicinā / Nulluz
 inueni agellū in quo tibi diues vicinus nō esset / nec
 tū diu querere licuit / Sequenti die damnum intulit .
 Diues . Cur non oues / cur non pecudes / ceteraq; inno
 tua nutrebas . Pauper . Vix tibi tenuem accedendi
 fontem reliquisti / arduū est gressibile questum ē vo
 lante . Diues . Ergo liberum siccū non tuum . Pauper
 Sane dū volant / Atqui dum includi donari veniri
 possunt . Diues . Extra imperiū tuū nec enim cohibere
 nec regere potes . Pauper . Miraris q; sermones nō in
 telligit / irrationabiles sunt / erūt peiores q; sine impe
 rio diā faciūt . Diues . Quos vniuersi pascūt ede non
 erit . Pauper . Sūo quod nascat meū erit / qd generat
 alienum . Diues . Nihil amisti quod haberes nullum
 damnum passus es . Pauper . Ita ne non habui nolui
 impedire videbis ad quē veniēt licet occidere quod
 non liceret surripere / Ita ne non est damnum perdere
 quod ut habeas oportet emere / quod lucrum est habe
 re . Diues . Ut damnum sit / iure in priuato meo facti .
 Pauper . Diuidite p . c . ubi scelus facere non liceat / iā
 non de facto sed de loco queritur / ubi aut diuitū pri
 uatum est / Aut nunq; contra ius licet aut in priuato
 omnia furta igit; et homicidia . Diues . Nec longe illis
 nō conueniūt . Pauper . Atqui ista non iure sed genere
 differunt . Diues . Suid ad me ultro ad mortem vene
 runt . Pauper . Nōne venena sparsisti flores exposui
 sti / Si venenum homini dedisses diceret eum labita
 admonisse pocula / In saltu hominē iaculatus es . Di
 ues . Ceco interfeci / reddam / si prius quod raptum ē
 reddideris / Nolo eas quicq; a me sumere . Pauper .
 Non in omnibus sumunt et si in omnibus querunt .
 Diues . Si semper fallerēt nō semper reciderēt . Pauper

Diligent
 quod int
 a rapta
 non tu
 difficult
 tr . Paup
 non non
 Diues .
 est non q
 rapta a
 monstra
 intras op
 ta . ad ier
 uolentat
 cur orbi

 Est
 pur

 i . De
 fin
 flos q; ce
 Et non
 pauper in
 parit occi
 si cept n
 gi . sic mte
 omnia q; d
 spes tamē
 hēdēt . Et
 q; impet
 q; refert

Discerne ubi desit et restituā. Dives. Quod videre ne
 queo intelligere queo / vacua venit onusta abiit / aut
 a rapina cobibe aut raptū redde. Pauper. Recte red
 dam tu quantum rapuerint discerne. Dives. Quanto
 difficultus diffiniri tanto impossibilis reddi / tū red
 de. Pauper. Habet ne aliqua lex p. c. ut reddat quod
 non nouit quid vel quantum vel quod nomen habeat.
 Dives. Habet ne aliqua lex p. c. nō quod proprium
 est non quod seruari et seruire potest quod ab invito
 rapitur non reddatur. Pauper. Totum mundū in cō
 trouersia uocatis iudices si apum laborem inter in
 iurias deputatis. Dives. Omnes leges in labem iudi
 cis iudices si res proprias dūce substrahitis aliene
 uoluntati subditis. Pauper. Sicut habens iudices
 aut iudicate aut conquerenti reddite.

Declamatio. xii.

Meretrice amatori dedit odu potionem accusat eā
 pauper uenefici.

Pauper.

I. D. primū p. c. considerate meretricē accuso sceleris
 fide persone oditio ipset. Meretrix. Rei male cō
 fite q̄ ex uocabulo inuidiā q̄rit / S; q̄ agā iudicea ē
 Si morib; nomē absoluerō timeo ne amare rursus
 pauper incipiat / vos perpedite q̄ de me matronāi aq̄s
 pater oquest; sit. Pauper. Primū amare cepit amo
 rē coegit me. Meretrix. Nō amauī s; passa su; / nō coe
 gi sed incidisti. Pauper. Cū meretricis sit q̄ amator
 odi / cui; eē putans q̄ pauper amauit. Meretrix. Sue
 spes tandē que p̄ dia de paupere. Pauper. Deinde odio
 habuit. Meretrix. Quod odiū meretricis in amatorē
 q̄ impatiens est p. c. utrunq; accusat et q̄ amant et
 q̄ desierit. Pauper. Odu potionem dedit.

Meretrix. Pro te stat ut amare desieris. Pauper. Et
 tra me stat ut iustus odierim. Meretrix. Tunc tota ciuitate
 meretricis eras amicus. Pauper. Quis interest? nunc
 tota ciuitate sum meretricis inimicus. Meretrix. Bene
 merui quod de miseria explicitus es. Pauper. Non
 habet gratiam suauitatem actus est. Meretrix. Tui cari-
 tate effectus. Non potest meretrix magis amare aliquem
 quam quem amare non vult. Pauper. Nemo odium dat nisi
 illi quem odit. Meretrix. Odium nominat. Atqui amas
 profecto / qui queritur quod non amatur. Pauper. Non
 queror quod amare desii sed quod illicitum hausi. Meretrix.
 Atqui non erat odium portio sed insanie remedium / non
 habuit quod perderet nisi mentem. Pauper. Immodice
 diliguntur sole que non licent / ut in furore amor inua-
 lescat difficultatis sit. Meretrix. Sive difficultas ma-
 ior turbam diuitum expectans nec deprehendere au-
 ditur et cum amittere non percipere potest (sicut vestra
 iudices) pauperes impatientius amant. Pauper. Si
 succurrere voluisti cur non idulisti fouisti? Meretrix.
 Cepi sed facultas amorem augebat. Pauper. Cur non
 exclusisti? Meretrix. Et hoc quidem / Sed vigilis / preci-
 bus / lacrimis / suauitatis. Pauper. Expectares donec
 fames et iopia castigaret. Meretrix. At iter hec cepisti
 Pauper. Propinqui et amici saltem correxissent. Meretrix.
 Si aliqui essent illi te ante potationem vinculis
 tenuissent / indignaris quod te remedio malui quam dolore
 sanari / et leniter et necessario explicitus es. Pauper.
 Scitis quomodo iudices nunc me sanandum fateor / habet
 aliquod solacium quisquis in amore miser est. Meretrix.
 Si odieris cur amare intendis / si amas cur accusas. Pau-
 per. Nullum neutrum facere utrumque posse / Ego odium ac-
 cepi arbitrium perit / non possum amare omni non liberos

Meretrix
 pro te
 stat ut
 amare
 desieris
 Pauper
 Et tra
 me stat
 ut iustus
 odierim
 Meretrix
 Tunc tota
 ciuitate
 meretricis
 eras amicus
 Pauper
 Quis inter-
 est
 nunc tota
 ciuitate
 sum meretricis
 inimicus
 Meretrix
 Bene merui
 quod de
 miseria
 explicitus
 es
 Pauper
 Non habet
 gratiam
 suauitatem
 actus est
 Meretrix
 Tui cari-
 tate effectus
 Non potest
 meretrix
 magis amare
 aliquem
 quam quem
 amare non
 vult
 Pauper
 Nemo odium
 dat nisi
 illi quem
 odit
 Meretrix
 Odium
 nominat
 Atqui amas
 profecto
 qui queritur
 quod non
 amatur
 Pauper
 Non queror
 quod amare
 desii
 sed quod
 illicitum
 hausi
 Meretrix
 Atqui non
 erat odium
 portio
 sed insanie
 remedium
 non habuit
 quod
 perderet
 nisi mentem
 Pauper
 Immodice
 diliguntur
 sole que
 non licent
 ut in furore
 amor
 inualescat
 difficultatis
 sit
 Meretrix
 Sive
 difficultas
 maior
 turbam
 diuitum
 expectans
 nec
 deprehendere
 auditur
 et cum
 amittere
 non
 percipere
 potest
 sicut
 vestra
 iudices
 pauperes
 impatientius
 amant
 Pauper
 Si
 succurrere
 voluisti
 cur non
 idulisti
 fouisti
 Meretrix
 Cepi
 sed
 facultas
 amorem
 augebat
 Pauper
 Cur non
 exclusisti
 Meretrix
 Et hoc
 quidem
 Sed
 vigilis
 precibus
 lacrimis
 suauitatis
 Pauper
 Expectares
 donec
 fames
 et
 iopia
 castigaret
 Meretrix
 At iter
 hec
 cepisti
 Pauper
 Propinqui
 et
 amici
 saltem
 correxissent
 Meretrix
 Si
 aliqui
 essent
 illi
 te
 ante
 potationem
 vinculis
 tenuissent
 indignaris
 quod
 te
 remedio
 malui
 quam
 dolore
 sanari
 et
 leniter
 et
 necessario
 explicitus
 es
 Pauper
 Scitis
 quomodo
 iudices
 nunc
 me
 sanandum
 fateor
 habet
 aliquod
 solacium
 quisquis
 in
 amore
 miser
 est
 Meretrix
 Si
 odieris
 cur
 amare
 intendis
 si
 amas
 cur
 accusas
 Pauper
 Nullum
 neutrum
 facere
 utrumque
 posse
 Ego
 odium
 ac-
 cepi
 arbitrium
 perit
 non
 possum
 amare
 omni
 non
 liberos

3
 Meretrix. Nō amare s; quod amasti / sed voluptatē /
 sed tormenta perdidisti / Si nescis illud cōiū in mere
 trice facinus quo vitur in sui caritate contra me de
 di pro me igit' sciti. Pauper. Cur nō statim amaturo
 dedisti. Meretrix. Sui nō statim amās insanuisti.
 Pauper. D quātū facinus iudices amorē mūdo poti
 one tollit. Meretrix. D quāta securitas p. e. incesti er
 rorē destruit illicitū furorē arguit. Pauper. Atqui ve
 nescitū hoc modo eē cōstat. Meretrix. Sui cōstantia ē
 illa horridos aspectus hec blādos / illa facie inhumā
 nā hec placidā / ōnis h; intētio ē vt a spū sollicitet
 sermone deaneat. Pauper. Suid ad me cui? veniū
 bibi. Meretrix. Veniū p. e. vel morte dephendit' vt
 violētia cruore. Pauper. Nallē cito occidisse / ita ma
 lū ordinasti vt diu pateret. Meretrix. Vel mēbrū no
 taunt iuasto ista? Pauper. Naluissēm mēbra notasti;
 nō aim. Meretrix. Nelon paru remediū tuli. Pau
 per. Tulisses igit' sciti / priā pars sanitatis ē libēter
 accipere nō desidero s; eē iapio / nō onēdor s; transfe
 ror. Meretrix. Nō fuisses nō potui aliter āte amāda
 separare. Pauper. Atqui oūxisti qd' iteres? quō nō li
 ceat obliuisci. Meretrix. Sui perosā obliuiscat' i amo
 re q' quātāq' pateret' dolor hic sepe egit i laqos / reme
 diū mortū tuli. Pauper. Nō hēo grām. Meretrix. Nō
 expecto imodici ardor / fidelem eē statim sanitatē / q'
 tam ingratus est non potuit nisi magno sanari. Pau
 per. Nimis magna sunt non possunt totam animam
 ad vnum restringere sensum nisi oiz mēbrorū corrup
 tione ubiq' aia est. Meretrix. Timeo ne leuis sine tūc
 intelligemus te amare desisse cū desieris odisse. Pau
 per. Suis magis odit q' qui beneficiū penam exigit.
 Meretrix. Suid nūc demens intelligite iudices /

Si mortem meâ ferre poterit ob beneficiû supplicium fe-
ro: Si minus ob calumniam immeritam. *Pauper.* Fa-
teor iudices nec viventi gratus sum.

Declamatio. xii.

D. Vo amici ex quibus vni erat mater peregre p-
fecta ad tyrannû applicati sunt/ *Mater* cogit
eo qd filius a tyranno haberet/ stendo oculos amisit/
Oblata e a tyranno iuuentibus cõditio vt alterâ ad vi-
sen dũ matrẽ dimitteret ad dion prestamũ reuersurũ
ita vt nisi ad dies occurrisset de eo qui resisterat pena
sumeretar/ et iururãdo astrictus e: vni iuuentis in-
civitate/ mater ex lege detinet qua parentes in cala-
mitate deserere non licebat.

Filius.

C. Vm invidiam patior p. e. bõis qui sibi nõ reli-
querit vt amaret matrem id tũ a vobis postu-
lari volo ne apud vos pũs misera q̃ absens plus
possit/ vtrũq; p̃sentẽ estimare. *Mater.* Cũ multas ca-
lamitates iudices timere cecitas edocta sit id nunq̃
desperaverã ne filio soluto matrẽ succurrere nollet. *Fi-
lius.* Sui soluto imine/ Amicũ alligavi/ tyranno dũ ho-
minesq; iudeãt sic ligare amicos scit tenere dimissos
Mater. Ad tyrannũ vbi isane q̃ te eosum habet q̃ ve-
niente interficiet. *Filius.* Nõ odit tyrannũ hoĩem cuius
nõ interest an aliũ interficiat 7 tũ actũ e de rebus hũ-
nis si sola seruet vultatũ fides/ probata e amicitie
cõstantia si me reuersum occiderit. *Mater.* Ita ne iter-
nos duos dicitõs e ille/ *Filius.* Electionẽ vocare fa-
ctus e vbi duobus succurri nõ p̃t. *Mater.* Attẽde sto-
lide quid interest/ inde alligatus hinc mater expectat.
Filius. Sui alligato/ immo totũ mortaliũ genũ. *Ma-
ter.* Ne p̃peres eo affectu/ illũ mitũ tractabit pyrata.

quo libentius retentus est. Filius. Vnmo grauiori
 bus vinculis opus eē ad bonū amici dixit / Quid nō
 actū est vt illū penitēret / at ille clamabat lacerate vri
 te tū reuertetur. Mater. Matris calamitatem scuisse
 me negligis / Filius. Amice / Quid enī nō daren p
 luce matris / qui vt eam viderem amicu dedi. Mater
 Cur illum adis nisi si magis diligis / Filius. Ea enī
 rōne vbi nō prosum in me detineatis. Mater. Quid
 periculi est si vbi duo tenebant / vnus euadit / Filius.
 Audi / ego hūc excogitasse colorē putor ⁊ q̄ detineor
 amicitie vocat' infirmitas. Mater. Non ē q̄ reuerti ni
 teris. Filius. An reuerti volueri nisi reuertar sciri non
 poterit. Mater. Du hom quāta spe cecidi i reditu tuo
 aliq̄o gaudii sperari nō abiturū intellexit. Filius. Ego
 certe aliq̄o p̄cipitor / i reditu meo a mē aliq̄o famosū
 expectabā me remissurā credebā. Mater. Nō intelligis
 crudelissime pro te oculos amisi. Filius. At amicus ⁊
 corpus ⁊ siam mibi arbitriū tibi filiū p̄stitit. Mater
 Tuos amissisti ne posses prodesse ille nos seruauit vt
 possz redimere. Filius. Vis scire quid patiuntur amice
 excecabat te q̄ ego sic tenebar. Mater. Quid nōne in
 filia nature ius caritatis seruitutē habemz / Filius.
 Ego certo nullos puto nasci affectz / Quicq̄ i p̄pin
 quo inuicē ligat amicitia ē que dibus me iudice rebz
 p̄ferēda ē ⁊ tenēda. Mater. Si i dibus ⁊ i dēs tūc i libe
 ris ⁊ in parentes. Filius. Admirabilior est caritas in
 quam prepris coimus viribus. Quanto minus in
 causa tanto magis in affectu est / minus ei qui amat
 quia necesse est. Mater. Vestra satis hactenus pro
 bata est. Filius. Cetera laudant prosperitas nunc
 ipsa amicitia nos temptat / Si vite omnia iocunda
 prestas : amicus ociosa res est. Mater.

Quādo quidē his nō ago/ego te lege detineo. Filius.
 Pessima p.c. matris cā est i qua plurimū lex potest.
 Pater. Liberi parentes in calamitate nō deserant.
 Filius. Facinus ē hoc boie reuerso dici. Pater. Im-
 mo matrē relinquerē facinus ē. Filius. Pro symbolis
 pro scortis p. lucris/ut facinus sit relicta mater/cā
 facit relinquenti. Tu igit' vale. Ego nō relinquo s; re-
 mittor. Pater. Suid miser nullam ne tenebis legem
 ne relinquer. Filius. Nullā tenuit amicus ne relique-
 retur. Pater. Suid perditissime si in itinere perieris.
 Filius. Pater ad diem erit hoc illi debes qui me remi-
 sit tibi.

Declamatio. xiiii.

¶ Filium abdicare voluit pater. Filium in secreta do-
 mū parte inuenit venenū terentē/ q̄siuit q̄d effec-
 erit parasset. Ille respōdit venenū q̄ se velle mori /
 Iussit pater bibere / Ille effudit accusat' a patre par-
 Pater. Cricidii.

Definito me iudices dolore agendū est qui te fi-
 lium habere dicor q̄ inuenire nō possum. oū con-
 queror q̄ cum proteruo viuo inuenio ut veneno mo-
 riar. In parricidium cum contumacia inuadit filius.
 Filius. Lassatus per diuersos misere mentis est/ ego
 enim p.c. innocētia cōpellor desperatione aboucor ut
 iam nec viuere nec mori deceat/ quo deslebo genitu ?
 Sed patri respondere cogor/ qua tādem inuentione pa-
 ter? Pater. In secreto inuētus es/ facinora publicos
 semper oderūt occursum. Filius. Q̄ mibi alius nō va-
 cabat locus/ Tua ira me fecisti odio / nec extrinsecus
 me ferebat populus nec intrinsecus familia / Sed per
 deos imortales parricidū cur accusor ? Pater. Quia
 ita videtur. Filius. Non potest p.c. aliquis videri et

respōdit
 ac qui
 illi resp
 hoc spō
 quod ce
 tum est
 us. Ut
 vōs p
 nances
 accusas
 nō inuē
 ita sibi
 p̄dum
 Cur acc
 nocētē
 na est q
 dia erit
 Filia.
 acū est
 inuēto
 filii
 voluit
 volo m
 de sin
 mortat
 dem vō
 hēstam
 p̄dū
 hōit n
 sibi cu
 respōse
 viuere

suspicari de parricidio / Quis tunc cui pararem / nescit
 qui interrogat / Cur accusas? Pater. Venenum fuisse
 negare non potuisti. Filius. Immo nolui non habet
 spontanea quod fingat non habet sana conscientia
 quod tegat / Cur accusas? Pater. Parricidii argumen-
 tum est venenum habuisse cum solum patrem occideris. Fili-
 us. Ut aliquo pro facinore sic non instrumentum sed
 usus probat / Quis et latronem gladio feram peregrinantes
 talis feram / etiam non patrem et meipsum occidit / Cur
 accusas? Pater. Oculorum constantia vultus rigor rei
 testimonium perhibent. Filius. Immo voluntati in di-
 ca sunt animi non operis / atque si vis nec manibus tre-
 pidam nec lingua erravi / Integritatis sunt hec omnia /
 Cur accusas? Jam tace et ego dicam / nemo vult tamquam in-
 nocentem filium occidere / scit facinus esse in ipso / Si in occi-
 dia est quod recusavi / sue tamen crudelitatis est ab ini-
 dia criminibus meis defendi. Pater. Cur igitur tulisti?
 Filius. Mori volui. Pater. Si mori voluisti / cur non
 actum est? Filius. Filium mori volentem pene occidit quod
 interuenit pater. Pater. Si tibi parasti cur non bibe-
 sti? Filius. Ea mente desistere volui cum perciperes quod mori
 volui cum abocares / quisquis etiam dicit mori vel bibere
 volo mundum mortuus sum vel bibiturus sum / Respondet
 de aio non promittit de facto / Tam consentaneum est ut non
 moriatur qui velit quam ut moriatur qui nolit / Et ego quod
 dem volui / Quod autem feci iubens est / Desisti quantum
 hesitationis paraueris cum interrogas dum respondere co-
 gis / Iubere mihi videbar / tuum bibe venenum nec vivere
 libuit nec mori. Pater. Si iussio sola voluntati ob-
 sistit cur aliter mori noluisti? Filius. Ut accusationi
 responderem. Pater. Hic iudices querendum est cur
 vivere absolutus noluit qui mori condemnatus noluit.

Filius. Suid facere p. c. nec exire de domo licebat ne
 viderer agnoscere et in futuro videre iurgia tam lon
 ga quae vitam / Omnis circa desperationem dolor ira lan
 guescit. Pater. Jam obiecta videras. Filius. Ne patris
 odium nunquam vincere potui / Nunc primum te mihi oppo
 sui eodem victus oderas / patri qui abdicare non potuit
 minus est filius nocens quam absolutus / Suetonii rex
 accepere naturae non laxantur diuicta sed percutit. Pa
 ter. Odium saltem perculisses. Filius. Suid si hylaris
 sum / exasperatio / si tristis offendo / si alloquor inqui
 eto si accedo / onero . si recedo contemno / Sui hoc fer
 re potest / meruit odium tantum patris filius ferre poterit qui
 et patronum oderit non habet aliud quam mortis exitum filius
 qui nec predicari potest / nec conciliari. Pater. Si tra
 esset cur potius mortis hoc genere / Filius. Suid non
 placebat querulum non tumultuosum non quod invidia fa
 ceret non etiam quod iterum facile posset. Pater. Cur
 non subito quod moraris quod expectas / Filius. Non diffi
 mulo sed hoc a conscientia habere innocentiam retractabat
 dicit se commendabat. Pater. Cur non admonisti testem /
 Filius. Tibi omnes fauebant nemo audiret nemo co
 mitaretur / Illis ex odio filii accrescit patris favor
 Pater. Cur osium non clausisti / Filius. Suid alii non
 pararam non timeo deprehendi quisquis venenum parat
 ipse poturus / nescis pater nescis parricidium magis ex
 clamare hoc loco possum fieri non potest / patrem mihi ab
 stulisti non habet pater unde filium parricidum credat ni
 si quod potuerit occidere / nunc querendum est cur potuit fieri
 Pater. Eo quod abdicare volui. Filius. Atqui posse desi
 isti non sequitur pater ut me tuus accuses crimibus / quibus par
 ricidii praesentis notas / nullis sceleris praesentis malignitas
 estinetur unde facinoris tam subitas induerim causas /

formi
 rudi d
 fland
 rictus
 potest
 hinc
 en per
 Suid fi
 lio
 hinc po
 veniunt
 nas / q
 us. Cre
 aut lim
 phoco
 p. c. ant
 re veni
 est scilicet
 Pater
 dicitur
 ter. Sed
 nolent
 ro t. no
 condon
 dicitur
 dicitur
 voluit
 dicitur
 ber. nec
 temp. cui
 est si me
 quod in

fidem nō capie ut tres absolutōes ⁊ innocentē ⁊ par
 ticulā efficiat / Cur inq̄ potuit fieri? Pater. Quia de te
 statim aliq̄ sperabas. Filius. Quia sperē p. c. de par
 ticulo meo toties delat⁹ toties paterna cōstitutione
 perditus defendi nō poterā / si bibisses tu venenum
 finge tū cām finge vtilitatē / querendū nūc est quō fi
 eri potuit / ministrū non habeo cōscium non inuenio /
 Sūo fieri potuit? Pater. Sperabas ip̄e porrigere. Fi
 lius. Nō q̄ facilis mihi ad tuos diuitis accessus / quō
 fieri potuit? Pater. Sū peruenires ad me. Filius. Esto
 venenum certe putabis quicquid be porrexerint ma
 nus / quō fieri potuit? Pater. Sūq̄ persuaderes. Fili
 us. Credo / atqui omne virus aut subito corrumpit
 aut lenta peste consumit / Si primū dederō statim de
 p̄bendor / Si secundū me pre ceteris deferēs / attendite
 p. c. attendite / q̄ mori nisi dep̄bendor nō possum / q̄ ta
 re venenū possum / iā silet iā nō sufficit a me dep̄sū
 esse sed⁹ nisi ⁊ tibi signet / Tu ergo cur nō effudisti?
 Pater. Sū te velle mori nō credidi. Filius. Nō cre
 didisti ⁊ nolisti aut hoc credidisti ⁊ voluisti? Pa
 ter. Nō credidi ⁊ nolui. Filius. Atqui nō credentis ⁊
 nolentis est nō effundere nec offerre / nō credentis ve
 ro ⁊ volentis nō effundere sed offerre ē. Nūc tandem
 cōsiderandū est quō haurire p̄cepisti. Pater. De ven
 dicem. Filius. Nummo ut mortē iudicēs / qui parri
 cidū vocat quod non tibi permissurus fuit bibere si
 voluissim / Cur inq̄ p̄cepisti? Pater. Sū innocentem
 credidi. Filius. Esto atqui filius innocēs amari de
 bet nocens seruari / Cur inq̄ precepisti? Pater. De
 temp̄tarem non si biberes paterer. Filius. Frustra
 est si mortor querere vtrum occidere volueris / Nun
 q̄ mouebit filius patrem q̄ moritur qui non mouit

q̄ paratus est/ Cur precepisti siam si te tã satis habeo
 Ego dicam Certe ut biberem deceptus es pater/ vis
 ut bibam? probibe ne faciam / Nemo potest vti suo
 veneno ⁊ alterius animo/ Quid faciam p. c. miseri
 mus/ Si uiuere uolo perturbat expellit/ Si mori iter
 pellat extigit/ Scio quid faciam unũ autē pater depre
 cor quicquid egero/ miserere ne iubeas miserere ne co
 gas/ venenũ quod te iubente bibere non potui quãdo
 tamen occidet qui bibere iussit.

Declamatio. xv.

m Ne tractationis sic actio/ Specto sum filium in
 fantem tãq̄ incestũ cũ matre cõmitteret pater
 in secreta domus parte torsit ⁊ tormentis occidit/ In
 terrogat illũ mater quid ex tormentis cõperire nolẽ
 tem dicere male tractationis accusat.

c T si iudices callidissimus parricida sic ordina
 uerit facinus ut matrẽ inuisam fecerit siue dis
 simularet siue quereretur mater/ cõ i cõ calamitatib⁹
 orbicas non summũ id insistendũ est quid tormẽtis
 inq̄sierit pater. Pater. Deberet quideꝫ p. c. tristissime
 orbitatis misero pudori ut tam taceremus omnes et
 post tam prodigiosas rerũ sermonũq̄ nouitates no
 tissimũ malorũ esse debuit q̄ filium pater occidit/ sed
 qm̄ mulier immodici semper affectus super omnia ac
 cufatione impent/ veni petiturus a vobis/ ne me scitẽ
 tem silentium contentioni prestare credatis. Pater.
 Ne illud scienter egisti unde te male tractationis ar
 guo. Pater. Quid? Pater. Quid per tormenta inq̄
 rias. quid morte tormẽtis? Pater. Non respondes sed
 q̄ris. nõ probas s̄ ambigis/ tu vero cur iqr̄is? Cur i
 hec loco queritis? an tumultum nescis? Querdas ha
 bes non gemitus/ accusatões non lachrimas ⁊ matre

Specto
 er. in
 gior
 er qm̄
 tratu
 distul
 bat ne
 probet
 erum
 populi
 er am
 uiccha
 mea in
 gressu
 Pater
 ocidit
 pater
 felicit
 terrae
 fene in
 one dõ
 trẽ. in
 sine in
 timo q̄
 ut aut
 sim est
 ner. nẽ
 nõ fori
 quon fr
 emã m
 pater

seposita solam agis uxorem / an tumulū nescis? *M*ater.
*M*ibi certe visus sumendus ē et ad hūc locū fu-
 giendū ut intelligat minime p̄stari quod marit⁹ co-
 cecit qui ora stringit / respōdeat saltē accusatis fateat
 iratus. Cur peracto sedere modestie frontem sampsi-
 stinil agis callidissime incestū silentio patris nō p̄-
 bac nisi si taceat et mater. *P*ater. Ego nil accuso nil
 probo sufficit ut taccā iam post exitū revertor in pa-
 trem / Tu inquietas tu insultaris occiso / Tu rurs⁹ ad
 populū miserū rumorē vocas. Tu nō cur plus ma-
 tre amasti? *M*ater. Quia tu plus patre oderas: parū
 videbar tibi duorū implere affectū / Et ut dia ātia
 mea in questiones ducā tu primū explica cur filiū oc-
 cidisti deinde cetera subiungā. *P*ater. Infamis erat.
*M*ater. Quid si occisur⁹ eras cur nutruisti? cur blā-
 ditiis fouisti? cur affectū p̄missi? an parricidio
 proditiōnē adhibuisti? *P*ater. Fuim⁹ quidē futurus
 felices pariter / dū rudia arderet infāna / dū dici po-
 terat nos filiū habere nec adū formosum / at ubi ato-
 leute nuē⁹ oīm maledictis succamur⁹ oīm temerari-
 que dānatus ē / Inde rarus ī publico tot⁹ apud ma-
 trē. *M*ater. Videre p̄c. quid actū sit / nulla puellares
 ānos nulla ruce cōiugii resperit infāna patri simi-
 limū reperit. suo fouit āplexu sinu suis alii āplexibus
 ut aut in filio mater possit cōcupiscere quod formo-
 sum est / odere oportet q̄ filius est / egrū pietate animū
 nec deformitas impedit / nec forma auget ad hoc op⁹
 nō forma sed amentia opus ē est in filio nescio quid
 quod forma formosus ē. Si tū formā accusas ad na-
 turā referendū est / si odiū filiū ad pris infestationem
 Inde rar⁹ in publico inde totus apud matrē. *P*ater

adhibis fer

Quia rumor eū accusabat. Mater. Ecce res cui contra
 naturā contra parētes contra liberos credi debeat. Pro
 p. c. oro cui factus credendū ē de rumore mendaciū
 an de matre incestū. Mater. Dim sermone damnatus
 erat. Mater. Facillimum erat ut loqueret̄ populus de
 quo mirabat̄ patrē suspicari / quis ac fabule fuit au
 tor? Ille probat q̄ creditio. Cur inq̄ filiū occidisti?
 Mater. Et rumorū creditio. Mater. Suo argumēto
 peritē credi debet / si matri ⁊ filio hāc cōscientiam / ab
 utro veniāt p̄ces / audebit hoc rogare filius aut spera
 hic se ipetraturā mater / da rogatū / da concessum eē / co
 rā patre abstineōit / dōs familiaritas substringet / in
 publico / utrū velis elige incestū diligeres suspectūq̄
 nō erit / negligeres deōbendēt. Mater. Nō dixi debui /
 s; creditio. Mater. Sed non creditio. Uis de rumore
 quid ipse senseris breuiter probem / da bonum patrem
 dicturam me putat / non credit nō ymmo nesciet esse
 rumorem / prope est incesto timere ne fiat / da maluz
 tormentū querendū esse putasti / Cur filium occidisti?
 Mater. Non poterā tot delatoribus aliter respōdere /
 breuiter responoi. Mater. D q̄ praua responsio / q̄o
 si innocens erat. Mater. Suid an innocēs si alius dōi
 bus liquet. Mater. Date date p. c. verbis an reb; ce
 aminanda est veritas / Nunq̄ reū facit verba quē
 res ipsa absoluit. Cur filium occidisti? Mater. Quia
 amabam non oculis non infirmitate nō lacrimis s;
 viribus dolore patia Eripui malicie / abstuli infamie
 Homo filiū suū occidit. Mater. Affectus est filium
 occidere q̄ vindicare. Mater. Sicut quid dicit mater
 amat quid pater occidit / mors ⁊ amor nō cōueniūt
 nefas est utrunq̄ innocentia putare / nefas est utrun
 q; filio debere / Cur filium occidisti? Mater.

Mater. Quia
 filium pat
 esto ser
 pater
 quo p
 ois u
 dit om
 fer uel
 Eo erat
 Tude m
 inuon
 ne cor
 uatū
 que
 erit
 m. Tū
 de quo
 flo dicit
 si cōfess
 infame
 nōs
 mōre
 ter. Ven
 om est
 quon
 scru
 nomis
 Sed ca
 non pre
 rito
 filio sic

Vis scire breuiter? quia nō poterat nisi morte succur-
 ri/ Vis aliud sine sc̄p̄m occideret/ Si nō sufficit quia i
 filiū patri vice necisq; arbitriū cōmissum ē. *Pater.*
Esto seo per fidey paternitatis oro cur t̄pe occidisti?
Pater. Ut inuenire quid crederem. *Pater.* Vis scire
 quid primum facias/ sermones obserua/ secreta custo-
 dies noctesq; scrutare quid tibi cum supremis/ Exce-
 dit omnem stultitiā torquere ut scias an torquendus
 sit/ incestū iam credas oportet ut torqueas. *Pater.*
 Nō erat i maximum facinus a minimis inquirendū/
 Inde incipiendum unde valeat. *Pater.* Omnū p-
 incertorū suspensiones a corporibus p̄ssime incipiūt
 nec certe de moribus illam partem interroges que nō
 iudicio sed dolori respondet/ Sed fidem homi cur tor-
 ques/ Incestum si nō credis torquere non debes/ Si
 credis occidere. *Pater.* Rumori satisfacere uolui. *Pa-
 ter.* Ita ne? Itqui coram hominibus torquendus est
 de quo loquuntur omnes/ Secretū questionis nec ince-
 sto debetur filio/ nec innocenti/ prestare debes aut tibi
 si cōfessus fuerit/ aut filio si pernegauerit. Cui agūt
 insane cōtra rumorem tormenta secreta? Coram om-
 nibus torquere debet qui uel absoluerit uel occidere i-
 tendit. *Pater.* Nō potuit absolui potuit occidi. *Pa-
 ter.* Verū ne absolui possit? coram matre saltem agen-
 dum esset/ Cui torquetur in matre/ coram matre tor-
 quendus est/ Cur infelix a causa sua excludit? adhibe
 spectosum cruciantibus amantem si quod facinus est
 admissum/ Torquetur filius sed fatebitur mater/
 Sed tamen quid audisti? Cur non in exclamatio
 non prorumpit? *Pater.* Omnis impacientia in par-
 ricidio peracta est in orbitate constituit/ Vtrūq; de
 filio fieri non potest ut ⁊ occiderim ⁊ accusem/

Omnia p filio dixerat/ qui dixit occidi. Mater. Misere-
 seremini iudices orbicatis mee/ miseremini lacrimarum
 non possum non flere non gemere hic aut taceat. Pa-
 ter. Caute p. c. caute ne vos pietatis error inuoluat
 me magis miseratio deest/ Filium peridi et occidi /
 Infeliciox ex duobus est qui et patitur et fecit cur pa-
 tiatur. Mater. Nequi tu scis quid egeris/ que effeceris
 me vero ignorantia dolori mixta magis confundit.
 Mater. In ignorantia in malis semper felicior est que
 habet que interrogat me maior impatiencie vix affectus
 Cur filium occiderim indicare non possum nec penitet oc-
 cidi. Mater. Cur indicare non potes cur taces? Mater
 Ut uxori forsitan parcam. Mater. Non potes uxori
 videri parere de qua scire an incesta esset voluisti.
 Mater. Sic ut filio. Mater. Nec filio parcat qui tan-
 que sciret occiderit/ Cur taces? Mater. Doloze tacere lice-
 at. Mater. Suisquis p. c. non stupeat tam detortos se-
 nis affectus/ In amore tam suspicax/ in tormentis ca-
 diris/ partitio dolore tacere poterit/ Non habet alium
 exitum que ut respondere nolle videatur/ quisquis filii
 un occidit et probare non potest que occidi debuerit.
 Mater. Habet certe ardor enim ille qui me impigit in fi-
 lium ipse sui immanite consumptus est nullus mihi restat
 affectus nisi ut dia audiam dia feram unde magis que
 mulier pudoris silentium ferre non potest nouit que ipaci-
 entie genus quis colligat / Venitur de populo quid
 loquatur de patre quid taceat. Mater. Nulla ne ma-
 ter p. c. ardo infelix erit ut pro filio saltem verbum
 non audeat/ nullum maius facinus est que in hac causa silentium
 Si ita silentium est de maternitate actum est/ Cur taces?
 Mater. Nonum iudices crimen audite Silentium est
 quod accusat/ crimen mulier vocat quod priscis

priscis
 taceat
 Mater
 est que
 qui pat
 est que
 filii un
 Mater
 pro me
 que se
 quid si
 nullus si
 non ad
 fuisse
 Mater
 loquet
 nihil est
 fore deb
 gatum
 filii ut
 ut que
 crederet
 nime et
 tunc
 dicitur
 et. Si in
 matris p
 non no
 quod est
 ego non
 ne non

primisq; rectoribus prima fuit virtus / Quisquis de
 tacere queritur multo minus ferre potest loquentem
 Mater. Suid saltem dixit filius aliquo ne locutus
 est? Mater. Ipsius animus potest scire quid dixerit
 qui putat me habere quid dicā nescis improba / prius
 est querere si quid dixerit / Suid at? Ita ne in morte
 filii tui nihil aliud ad te pertinet q̄ quid locutus sit.
 Mater. Omnia certe sed nō ōia profunt / istud quidē
 pro me staret. Mater. Et istud pro me stabit ut ali
 quid secreti habeam / Si quis te interroget haberes ali
 quid quod publica res / nullum sine cōscientia peccata
 nullū sine cā tacendi genus persequeras / quāto melius
 ipm adisses ipsuz cōiter interrogasses. Mater. Si af
 fuissim diceret q̄ ego interfecisses / quid dixit filius?
 Mater. Haudet me q̄ sola id queras / omnibus aliis tā
 liquet / Vis scire quid dixit? Nihil dixit. Mater. Cur
 nihil? Mater. Sicut nō habuit quod scire vellem quod
 scire deberem. Sueris quare torquebam nec interro
 gabam. Mater. Non habes hoc dicere / Superius tor
 sisti ut inuenires quod crederes / dic quid inuenisti?
 dic quid dixit? Mater. Vis scire? Dixit calamitates in
 credibiles suis causis relinquendas esse. Mater. An
 nime / Elige utrū malis / aut tormenta aut silentium
 damnes / Quod nō debet iudicari nō debet q̄ri / Suid
 dixit? Mater. Suid si nefas infandū deprehendi. Ma
 ter. Si ita esset nō esset una morte cōtentus / modestiā
 mariti pariter et patris accipite de muliere que con
 uincta non potest sufficere sibi ut incesta credatur / Sed
 quid dixit filius? Mater. Ille morti voluit ut taceret
 ego nō coactus loquar nihil agis mulier interrogare
 me ducis ideo quia scis me ōnia pati malle q̄ loqui /

A deo ne parum est q̄ filiū cecidi? ut vel sic tacitam li
 bet mihi ip̄i mori. Mater. In meam taces infamiam
 Mater. Ita ne nunc primū laboras misera de fama
 vis tandem scire quid dixerit/dixit ut non queres
 dixit ut tacerem. Mater. Anime/Sed quid vere di
 xit? Mater. Si potes scire mulier an mentiar/Scis q̄d
 dixerit/omnia dixit plusq̄ interrogarem dixit patri
 maledixit nil bene matris vis scire quid dixit noli hic
 querere quid dixit eramus ad illud secretum eamus
 ad tumulum ibi querere/aut pariter tacebimus aut in
 uicem cōfitebimur. Possū iam mori/illud tamen su
 premū a te posco ciuitas a te imploro uxor ne tu am
 plius infamē uoces ne tu amplius quid dixerit que
 ras. Mater. Et ego quidē non minus mori ⁊ possū
 ⁊ debeo/Sed me prius apud uos p. c. q̄ tū uixerim
 excuso/Rea sum sed aliter quia supremis eius nō af
 fui que tantū amant uisere quidē ego moriente nō de
 buit sed mori marito tacente nō potui/uidete p. c. oim
 matrum miserā nec taciturnitatem eius scire possū
 nec efficere ut loquatur me uero si quis interrogat
 omnes matres liberos suos tanq̄ aduauerint amāt
 exultare cū uenerint suspicant eum recesserit nūq̄ me
 ab hac cōscientia deflectam/malo simplicitatem que
 nō uereatur infamiā / malo affectū nudū pietatem in
 consultam nunq̄ fingi poterit incestum nisi de matre
 optima unum p. c. dū deq̄ innocente ueritati mater
 ne pietati relinqueret solaciū/ torquentem vincat quis
 quis occiditur.

Quintilianī Celsi ueritatis Declamationēs feliciter
 Explicunt.